

Önkormányzat és közoktatás '99 szakmai tanácskozás tervezete

A Tolna Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete együttműködve az OKI Kutatási Központjával immár hagyományosan, 1999-ben is megrendezte az „Önkormányzat és közoktatás '99” című konferenciát. A rendezvény célja, hogy feltárja és elemezze az önkormányzatok közoktatási feladatellátásával kapcsolatos problémáit. A szakmai tanácskozás résztvevői ajánlásokat fogalmaztak meg a kormányzat, a helyi döntéshozók számára.

Az 1998. évi parlamenti választások után megalakuló kormány új kormányprogramja egyfelől hangsúlyozza a közoktatás stabilitásának szükségességét, másfelől jelentős változtatásokat helyez kilátásba a tartalmi szabályozás és az iskolaszervezet összhangja tekintetében, az irányítás, valamint a minőségbiztosítás területén. Az iskolák 1998. szeptember elsején a fenntartójuk által jóváhagyott pedagógiai programmal, első és hetedik osztályban saját helyi tantervvel kezdték meg a tanévet. Ezzel párhuzamosan a minisztérium felkérésére országos intézmények, megyei pedagógiai intézetek és más szervezetek felmérést végeztek a NAT (helyi tantervek) iskolai bevezetése tekintetében. A felmérések tapasztalatai alapján 1999-ben várhatóan változások történnek a tartalmi szabályozás rendszerében, ami érintheti az önkormányzatok közoktatással kapcsolatos feladatait is. A feltárt tapasztalatok és a várható változások elemzése nélkülözhetetlen információkat szolgáltat mind a központi, mind a helyi döntéshozók számára.

Az Európai Unióhoz való csatlakozás előkészítése megköveteli a közigazgatási rendszer átfogó vizsgálatát és reformját. Az Unióra jellemző regionális szemlélet ismét felveti egyebek mellett a települési és megyei önkormányzatok szerepének áttekintését. Ennek során új megvilágításba kerülhet a közoktatási feladatellátás rendszere, ehhez

kapcsolódóan a kötelező és önként vállalt feladatok és hatáskörök szabályozása. Mind a közigazgatási rendszer reformjához való kapcsolódás, mind a tartalmi szabályozás területén tervezett változások szükségessé teszik a közoktatási törvény módosítását, amelynek terve szerepel a parlament tavaszi ülészakának tervében is.

A kormányprogramban megfogalmazott négy szintű minőségbiztosítási rendszer kiépítésének fontos eleme az országos és területi (megyei?) vizsgaközpont(ok) létrehozása, feladatköreiknek meghatározása. Ez egyben a közoktatás-irányítás reformjának első lépését is jelenti, amennyiben az új szervezet irányítási feladatokat is ellát majd. Az oktatás minőségének biztosításában meghatározó szerepe és felelőssége van a fenntartónak. Mít tehetnek, milyen eszközök állnak rendelkezésre a fenntartók számára ezen a téren? Az ezen a területen felhalmozott tapasztalatok megosztása kiemelkedő jelentőségű.

Az elmúlt években a közoktatás területén is megkezdődött a területi tervezés folyamata. A megyei önkormányzatok a települési önkormányzatokkal együttműködve elkészítették a megyei közoktatási fejlesztési terveket. E fejlesztési tervek egyebek mellett igyekeztek a munkaerőpiac elvárásait is figyelembe véve a szakképzés átalakítására javaslatot tenni. A tervezés és a végrehajtás során egyaránt gondot okozott az, hogy nem volt érdemi kapcsolat a jelentős forrásokkal is rendelkező területfejlesztési tanácsok és az oktatásfejlesztés között. E tapasztalatok indokolják azt, hogy vizsgálják a területfejlesztés, a szakképzés és az oktatásfejlesztés kapcsolatát és összefüggéseit.

A magyar közoktatás egyik legnagyobb gondja, hogy az esélyegyenlőség biztosítását szolgáló mechanizmusok nem kellően kiépítettek. A hátrányos helyzet, a társadalmi leszakadás nem elsősorban oktatási probléma, ugyanakkor azok kezelésében, hatásaik mérséklésében az oktatásnak rendkívül fontos feladatai vannak. E területen szükségesnek látszik meghatározni azokat a kormányzati és helyi fenntartói eszközöket, amelyek hozzájárulnak a hátrányok csökken-

téséhez és elősegítik a marginalizálódás megelőzését.

A feladatok sokasága és összetettséget továbbra is szükségessé teszi az érintett döntéshozók és az egyes problématerületek szakértői közötti kommunikációt. Ehhez kívánt segítséget nyújtani ebben az évben is az „Önkormányzat és közoktatás '99” című szakmai tanácskozás. A tanácskozás egy-egy téma szakértőjének bevető előadása után az alábbi négy szekcióban folyt:

1. Területfejlesztés – szakképzés – oktatásfejlesztés

2. Oktatásirányítási társulások modelljei

3. Fenntartók – iskolák – pedagógiai programok

4. Felzárkóztatás és hátránykompenzálás

A tanácskozáson elhangzott előadások, vitaindítók szerkesztett anyagából, valamint a szekcióülések beszámolóiból és az elfogadott ajánlásokból kötet jelenik meg.

A rendezvény időpontja: 1999. április 22–23.

A résztvevők köre: települési önkormányzatok képviselői, megyei önkormányzatok képviselői, polgármesteri hivatalok munkatársai, megyei közoktatási közalapítványok képviselői, BM megyei hivatalainak közoktatással foglalkozó munkatársai, önkormányzati szövetségek képviselői, kisebbségi önkormányzatok képviselői, minisztériumok képviselői (OM, PM, BM, MH), OKI Kutatási Központ munkatársai, MPI-k képviselői, TM-i települési önkormányzatok képviselői, TM-i iskolaigazgatók.

A Fővárosi Oktatástechnológiai Központ tevékenységei, szolgáltatásai

A Fővárosi Oktatástechnológiai Központ (FOK) 1992. augusztus elsején kezdte meg tevékenységét a Fővárosi Önkormányzat, a Munkaügyi Minisztérium és a brit Know How Fund támogatásával.

Létrehozásának célja és ezért alapvető kötelezettsége a technológia alapú oktatás, képzés támogatása, a kötetlen és önálló ta-

nulás, valamint a multimédia-eszközök, anyagok és módszertan minél szélesebb körben történő megismertetése

Két fő tevékenységi köre:

– médiafejlesztés,

– pedagógus-továbbképzési tevékenység (az informatika, számítástechnika, médiahasználat és a technológiával támogatott oktatás témakörében).

A FOK produkciós részlege minden eszközzel és emberi erőforrással rendelkezik ahhoz, hogy:

– multimédia-anyagok fejlesztését, adaptálást elvégezze (AVID digitális utómunka stúdió, CD-I fejlesztő munkahely, számítógép programozói és kiadványszerkesztői csoport);

– széles médiahasználattal jelenjen meg az oktatási szférában (számítógépes oktatószoftver, lineáris video, photoCD, videoCD, CD-ROM adatbázis, interaktív CD, hálózati támogatású média);

– komplett multimédia központokat tervezzen és hozzon létre.

A FOK Forrásközpontjának tevékenységi köre:

– általános és tematikus tananyag, taneszköz és módszertani bemutatók szervezése és lebonyolítása,

– a FOK által fejlesztett anyagok fejlesztése,

– nyílt napok tartása (minden héten kedden 14–18 óráig, szerdán 9–12 óráig).

A Forrásközpont *számítógépes oktatóteremének* (12 számítógép) látogatói teljesen szabadon és önállóan használhatják a számítógépes hálózatot (beleértve az internetet is), bepillantást nyerhetnek mind a saját fejlesztésű oktatóanyagainkba, mind a *médiatárunkban* fellelhető egyéb oktatóanyagokba.

A terem korlátozott befogadóképessége miatt kérjük az érdeklődők előzetes jelentkezését, sőt, szervezett csoportok részére eltérő időpontot is biztosítunk.

Címünk:

Fővárosi Oktatástechnológiai Központ, 1088 Bp., Bródy Sándor u. 14. Telefon: 318-6522, 318-6839, Fax: 266-4693, FOKnet: www.fok.hu

FOK Forrásközpont, 1088 Bp., Puskin u. 24. Telefon: 318-5541, e-mail: foktat@fok.hu

Educatio

Az Educatio című folyóirat – patinásan hangzó neve ellenére – viszonylag új keletű a pedagógiai periodikák között: 1992-ben Géczi János nyomán alapították az Oktatáskutató Intézetben. Kozma Tamás főszerkesztése mellett előbb Kravjanszky Róbert, utóbb Karlovitz Tibor készítette el a folyóiratot.

Az Educatio tematikus számok füzére. Évente négyszer jelenik meg. Különlegessége az ún. „vendégszerkesztő” alkalmazása, aki az adott téma, terület szakértője. A kéthetenkénti üléseken a szerkesztőség tagjai közösen fogadják el a soron következő szám részletes tartalmát. A vendégszerkesztő javaslatára történik meg az egyes tanulmányok szerzőinek felkérése. A rovatokba jobbra a tematikához illeszkedő cikkek kerülnek: riportok (Valóság), nemzetközi szervezetek írásos anyagai (Dokumentum), kutatási beszámolók (Kutatás Közben), recenziók (Szemle rovat). Magyarországon egyedülálló a Central-Europa elnevezésű rovat, amely angol nyelven a közép-kelet-európai térség országainak oktatásügyéből meríti anyagát. Az egyes számok végén angol és német nyelvű összefoglalók találhatók.

Cím: Budapest XIII., Victor Hugo u. 18–22., levélcím: 1395 Budapest, Pf. 427., Telefon 129-7652, 270-1777, fax: 129-7639, e-mail: educatio@drotposta.hu

Budapest gyűjtemény a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban

A gyűjtemény feladata a főváros múltjára és jelenlegi életviszonyaira vonatkozó dokumentumok gyűjtése, feldolgozása és hozzáférhetővé tétele, továbbá információszolgáltatás a témakörben. Több mint száz éve fejlesztett állományában könyvek, sajtótermékek, újságkivágatok, térképek, kéziratok, valamint a közigazgatási szervek, cégek és egyéb intézmények sokszorosítványai mellett plakátok, kisnyomtatványok, fényképek és egyéb várostörténeti források gazdag választéka található, közöttük számos

muzeális értékű régiség.

A dokumentumok védettek, nem kölcsönözhetőek, és használatukat a könyvtár általános rendjénél szigorúbb előírások szabályozzák.

A részletesebb kutatás legfontosabb segédeszközei a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkatársai által összeállított különféle bibliográfiák, köztük is elsősorban a Budapest történetének bibliográfiája és a Budapest története képekben 1943–1980 című kiadványsorozatok.

A számítógépes Budapest adatbázisban az 1991-től megjelent fővárosi témájú sajtópublikációk és a közelmúlt fontosabb budapesti eseményeinek adatain túl számos egyéb helyismereti információt lehet megtalálni. A Budapest történetének bibliográfiája 1950–1980 című készülő adatbázis szintén elérhető az olvasóteremben.

Néhány további segédlet: életrajzi, arckép- és eseménykép cédulakatalógusok, a kalendáriumok, továbbá a sajtótermékek időrendi, a plakátok fényképes tematikus katalógusai és valamennyi gyűjteményegység külön tárgymutatói.

A munkatársak a gyűjteménnyel kapcsolatban és egyéb várostörténeti témájú kérdésekben is szívesen adnak felvilágosítást az olvasóteremben és telefonon

(137-49-33/156).

Kaposvári tanácskozások

A drámapedagógia felsőoktatási, pedagógusképzési helyzetéről szolt az 1999. évi HOL-MI, a hagyományos pedagógiai módszervásár a Csokonai-program születési helyén, a Kaposvári Tanítóképző Főiskolán. A résztvevők megismerhették az OM terveit, továbbá a Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskola, az Egri Eszterházy Főiskola, a Kecskeméti Tanítóképző Főiskola, a fővárosi ELTE, a Színművészeti Főiskola, továbbá a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola akkreditált képzéseivel, továbbképzéseivel. Bemutatót tartott a Kerekasztal Színházi Társulás. Bemutatkozott értelmiségnévelési programjával a Közművelődési Tanszék.

A somogyi székvárosban már folynak az új konferencia előkészületei: középpontban az erkölcspedagógia.

Szociológiai információs szolgáltatások

A FSZEK központi könyvtár a szociológia országos szakkönyvtára. A teljesség igényével gyűjti a magyar, és erős válogatással a külföldi szociológiai kiadványokat.

A szociológiai kézikönyvtár 2000 kötetes. Az enciklopédiák, szótárak, lexikonok, bevezetőik, bibliográfiák és szöveggyűjtemények után a szociológia különböző szakterületei szerint a legfontosabb és leggyakrabban keresett művek sorakoznak betűrendben. A kézikönyvek csak helyben használhatók.

A szociológiai olvasóteremben 120 külföldi és 30 magyar szociológiai, társadalomtudományi és szociálpolitikai lap legfrissebb évfolyamai találhatóak, a legfontosabb szociológiai lapok régebbi évfolyamainak másodpéldányaival együtt (pl. Esély, INFO Társadalomtudomány, Szociológia, Szociológiai Figyelő, Szociológiai Szemle, Társadalmi Szemle, Társadalomkutatás, Társadalomtudományi Közlemények, Valóság). A többi folyóirat régebbi évfolyamai a raktárból igényelhetők. A raktári jelzetet külön tájékoztató füzet tartalmazza.

Az olvasóteremben használható a magyar szociológiai irodalom számítógépes adatbázisa. Az adatbázis használatának feltételeit külön ismertető közli. Az adatbázis a szociológiai, társadalomtudományi és szociálpolitikai témában megjelent minden fontosabb cikket, könyvet, tanulmánygyűjteményt és annak tanulmányait tartalmazza.

A bibliográfiai adatok téma, szerző, cím szerint visszakereshetők. Témabibliográfiák gyűjtéséhez, szakdolgozati témák kiválasztásához, bibliográfiai adatok azonosításához egyaránt jól használható.

Tájékoztató és témafigyelő szolgáltatás a magyar szociológiai irodalomból, különös tekintettel a következő időszakokra: 1900–1929, 1945–1948, 1972-től folyamatosan.

Tájékoztató és témafigyelés a külföldi szociológiai irodalomról a könyvtár saját

gyűjteményét feltáró adatbázis, nemzetközi adatbázisok és bibliográfiák segítségével. (A témafigyelés megrendelésének feltételeiről külön ismertető tájékoztató.)

Tájékoztató az 1970 és 1994 között megjelent külföldi szociológiai könyvek magyarországi lelőhelyéről.

Tájékoztató külföldi szociológiai folyóiratok magyarországi lelőhelyéről.

Tájékoztató hazai szociológiai intézményekről.

Esélyek és iskolák

A PHARE-program keretében – német és francia kapcsolat kiaknázásával – indított nagyszabású programot az OM az iskolázásban halmozottan hátrányos, elsősorban roma tanulók esélyeinek javítására. A program szerveződésének, szakértői körének kialakítása jegyében került sor az első nagyszabású szakmai konferenciára a fővárosban.

Társadalmi gondoskodás a címe annak a kötetnek, mely az MH Liceum füzetek elnevezésű sorozat 1. köteteként jelent meg. Alcíme: a középiskolából kihulló 15–22 éves fiatalok esélyei. Ezen a címen az elmúlt évben rendezett konferenciát a Zöld kakas liceum köré tömörülő, zömében alapítványi iskola-mozgalom. A kötet a konferencia teljes anyagát tartalmazza.

Előbbiek a szervezői, s fentiek a résztvevői a következő konferenciának is, mely ezúttal az értékközvetítés kérdéseit állítja középpontba – ugyanezen megannyi problémával, nehézséggel küzdő tanulói csoport körében. Az előadók közül kiemelkedik Heller Ágnes szereplése.

A Magyar Pedagógiai Társaság a szakmai szervezeteknek megküldött felhívásában 2000-re, az államalapítás ezeréves ünnepére közös konferencia megrendezésére hívott fel. Napirendre az iskolázás és az esélyegyenlőség kérdésének sokoldalú, szakmailag igényes megvitatását tűzi. A felhívásra 25 szakmai szervezet válaszolt, kifejezte részvételi és együttműködési szándékát.

A témához kapcsolódik, hogy az OKKER és az Iskolafejlesztési Alapítvány közös kiadásában *Az emberi minőség esélyei* cím-

mel adja ki Mihály Ottó pedagógiai tanulmányainak kötetét.

NAT Oktatási segédanyagok

Videokazetták

Néptáncitanítás (Játékok és táncok) – általános iskola 1–4. osztály

A néptáncitanítás gyakorlati anyaga – általános iskola 1–8. osztály

Téli népszokások – általános iskola 1–8. osztály

Történelmi táncok – általános iskola 7–8. osztály

Hangkazetták

A néptáncitanítás zenei anyaga – általános iskola 1–8. osztály

Történelmi táncok zenei anyaga – általános iskola 7–8. osztály

Jegyzetek

Néptáncitanítás (Játékok és táncok) – általános iskola 1–4. osztály

Ünnepünk és a jeles napok hagyományainak kis naptára

Egyetemes tánc történet és a magyar tánc kincs történeti rétegei

A magyar néptánc kincs földrajzi, táji tagozódása

A teljes csomag megrendelése esetén kedvezmény. Megrendelhető: Táncház, 8000 Székesfehérvár, Malom u. 6. Tel/Fax: +36-22-312-795, E-mail: artefolk@ns.datatrans.hu

Esztétikai tankönyvcsalád

A segédkönyvek újszerű vállalkozások az általános és középiskolák művészeti tankönyvei között, tartalmuk és felépítésük elter egy-egy tantárgyhoz kapcsolódó tankönyvtől.

Nem irodalmi, képzőművészeti vagy zenei témájú könyvek ezek, hanem olyan különleges, összefoglaló művek, amelyek polieszttikai jellegük következtében mindegyik iskolatípus esztétikai tantárgyainak óráin felhasználhatók. E kötetek egyesítik magukban az irodalmat, a vallás- és mű-

velődéstörténetet, a művészettörténetet és a zenetörténetet. Néhány esetben a táncművészet és a film bemutatására is sor kerül.

A könyvsorozat már megjelent, kiindulópontja irodalmi-esztétikai tanterv. Címe: *Irodalmi-esztétikai tanterv és tertanulmány az alsó- és középfokú iskolák 12 évfolyama számára*. Az írást elméleti tanulmány vezeti be, majd három életkori szakaszra bontva 12 évfolyam irodalmi-esztétikai tervezetét közli a szerző. A kötetet 1997 júniusában a Press Coord Kft. adta ki.

1997 áprilisában jelentette meg a Könyvesház Kft. a *Bibliai témák az európai művészetben – Ószövetség* című segédkönyvé nyilvánított kiadványt. A kötetben összekapcsolódik a Biblia anyaga, az irodalom, a képzőművészet és a zene. Az egyes fejezetekben az elemzés kiindulópontja az ószövetségi szöveg, mely után következnek a bibliai témákhoz kapcsolódó irodalmi, festészeti, szobrászati és zenei művek elemzései, közbeékelve az irodalmi szövegek és képzőművészeti reprodukciók.

1997 májusában jelent meg a Könyvesház Kft. kiadásában a *Bibliai témák az európai művészetben – Újszövetség*. A segédkönyv középpontjában Jézus alakja és története helyezkedik el. Egy-egy fejezet itt is úgy épül fel, hogy kiindul a gondolatmenet az újszövetségi részletből, s ehhez kapcsolódnak a témához tartozó későbbi, európai irodalmi, képzőművészeti és zeneművek elemzései.

1997 júniusában jelent meg a Press Coord Kft. kiadásában *A görög kultúra az európai művészetben* című segédkönyv. A kötet feltárja a görög mitológia világát, utal a görög művészetre, történelemre, továbbá az egyes témákhoz kapcsolódva bemutatja a későbbi európai és magyar irodalmi, zenei és képzőművészeti alkotásokat.

A római kultúra az európai művészetben című segédkönyvet a Press Coord Kft. kívánja megjelentetni.

Tervezte a Press Coord Kft. két színház- és dráma művészeti kötet megjelentetését. E könyvek a következők:

– *A színház- és dráma művészet korszakai* (I. kötet),

– *A színház- és dráma művészet korszakai* (II. kötet).

Az első kötet az egyetemes és a magyar színházművészet fejlődését az ókortól a XIX. század végéig tárgyalja, a második kötet a XX. század színház- és dráma művészetét mutatja be. A két segédkönyv az iskolai esztétikai tantárgyak anyagát szintetizálja. Mivel a színházművészet összművészet, amelyben az irodalom, a képzőművészet, a zene- és táncművészet is együtt létezik, ezért a különböző esztétikai tantárgyak órán beépíthető e két kötet tananyaga, amely történeti alapon mutatja be a színház- és dráma művészeti korszakokat, benne az opera, sőt az operett történetét.

Az Alex-Typo Kiadó megjelenteti a *Testvérműzsák a stíluskorszakban* című segédkönyvet, amelynek felépítése követi a stíluskorszakokat az ókortól s szürrealizmusig. A kötetek szerzője dr. Csákvári József, a budapesti Könyves Kálmán Gimnázium tanára.

Alapítványi Óvoda és Általános Iskola, Edelény

Edelény város Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Bódva-völgyében helyezkedik el. A városi rangot 1986-ban nyerte el, állandó lakosainak száma mintegy 12 ezer fő, amelyből közel 15% a cigány etnikumhoz tartozik. A város a bódva-völgyi kistérségek központja, vonzáskörzete kiterjed 25–30 apró településre. Edelény településszerkezeti sajátossága: három kisebb településből (Borsod, Edelény, Finke), azok összevonásából áll. Jelenleg is ezen sajátosságokat megőrizve működik. Gazdasága korábban elsősorban mezőgazdaságra és bányászatra települt. Ezek felbomlásával (nagyüzemi termelés megszüntetése, bányászati bezárása) a munkanélküliek száma jelentősen megnőtt, elérte a 25%-ot.

A város intézménystruktúrája egy kisvárosi intézménystruktúrájának felel meg:

- általános iskolák (négy önkormányzati, egy alapítványi),
- fogvatékosok otthona,
- középiskola,
- művelődési központ és könyvtár,

- városi tévé,
- családsegítő központ,
- járóbeteg-szakellátás,
- kórház.

Az alapítványi intézmény

1993. január 4-től látja el Edelény város és vonzáskörzetében az enyhe és középfokban sérült értelmi fogyatékos általános iskolás korú tanulók nevelését, oktatását.

A tanulóink a tantervben előírtak mellett, praktikus gyakorlati ismereteket is elsajátítanak, melyeknek hasznát veszik a mindennapi életben.

Különböző versenyeken – sport, kulturális, tanulmányi – kiváló eredménnyel vesznek részt.

Negyedik éve a tevékenységi körünk kiegészült a hátrányos helyzetű óvodás korú gyermekek óvodai nevelésével, akik száma az 1997–1998-as tanévben 50 fő volt.

Az elmúlt tanévben 21 nagycsoportosunk közül mind a 21-en elkerültek a körzeti általános iskolákba, egyénre szabott fejlesztésük eredményeként.

Az intézménybe járó gyerekek 98%-ban cigány származásúak. Az Alapítványi Óvoda és Általános Iskola fenntartója a „Munkaiskola Alapítvány”.

Mivel nagyon szegény családokból jönnek a gyerekek, az alapítvány biztosítja részükre a napi háromszori étkezést, a buszbérletet és mindennemű szükségletet, ami a hatékony tanuláshoz elengedhetetlen.

„Cserébe” a szülők részt vesznek a szabadidős tevékenységekben (szöveg, kézimunkázás, udvarrendezés, építkezés, konyhakert művelése).

Czabán Samu-díj

A szlovákiai magyar Pedagógusok hagyományos ünnepi rendezvényén, a rozsnyói Pedagógiai Napokon Sidó Ferenc komáromi igazgató, a szlovákiai magyar pedagógusok mozgalmának jeles személyisége vehette át a szlovákiai magyar néptanító nevét viselő megtisztelő díjat. A rendezvényen bemutatták dolgozataikat a szlovákiai magyar pedagógusok. A konferencián magyarországi résztvevőkkel az „iskolai autonómia” kérdéseiről esett szó.

Magyar IBBY

Május 25-én hagyományosan sor kerül a gyermekkönyv Nemzetközi Szervezete, az IBBY Magyar Központjának szervezésében az év gyermekkönyve-díj átadására. A gyermekkönyv és a szabadpiac összefüggéseiről sokoldalú megközelítésben esett szó Sipos Pál vezetésével a Mélyvíz című tévéműsorban.

Iskolai tudás

Csapó Benő és a szegedi József Attila Tudományegyetem kutatói nagyszabású tanulmánykötetben mutatják be a fenti címen az iskolai értékelés (elsősorban a természet-tudományos nevelés köréből származó) problémáit érintő kutatási eredményeiket. Az elegáns, vaskos kötet kiadója az Osiris Kiadó.

Babakonferencia

A győri Zichy-palota a színhelye s a Kiss Áron Magyar Játéktársaság a fő szervezője a III. Közép-Európai Babakonferenciának. A konferencián a babák történetével, esztétikájával, pedagógiai, pszichológiai funkciójával összefüggő előadások, bemutatók láthatók, hallhatók.

Múzeumi világnap

A múzeumpedagógiai arzenál színpompás bemutatásával került sor a múzeumi világnapra, a muzeológusok és múzeumbarátok közös ünnepére országsgerte.

Itt járt a király...

A fenti címen szervez és hirdet országos játékot – elsősorban a diákcsoportok buzgalomára számítva – több szervezet együttműködésében a Budapesti Városvédők Egyesülete. A játékos vetélkedéshez választmányi határozattal csatlakozott a Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület is. A felhívás azon települések hagyományainak megismerésére ösztönöz, melyek kollektív emlékezetében, tárgyi emlékei vagy legendái közt

egy-egy királylátogatás ténye jelentős. A játék az államalapítás 1000. évfordulóját hivott köszönteni.

Alternatívák

A pilisborosjenői továbbképző központ nagyszabású tanácskozássorozatát szervezett az alternatív pedagógiák elsajátítására irányuló pedagógusképzés, illetve az alternatív pedagógiák általános kérdései körében. Szót kaptak a hazai alternatív pedagógiák frontemberei.

PELE

Megalakult a Pedagógiai Lapok Egyesülete, a PELE. Az új szakmai-civil szervezet elnöke Gyarmati Szabó Éva újságíró lett.

50 éve egyetemi város

Miskolc városa büszkélkedett ezzel a ténnyel. Az egyetemen az évfordulóra rendezett szakmai programok közül kiemelkedett a Mesterek és tanítványok elnevezésű nevelésfilozófiai konferencia, melynek rangját emelték a határon kívülről érkezett magyar szakemberek, továbbá az, hogy az ülést magának ismerte el a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottsága is. Mihály Ottó tartott vitaindítót Nevelésfilozófiai paradoxonok címmel. Hozzászóltak az utóbbi években nevelésméleti kötetet publikált jeles szerzők: Horváth Attila, Nagy József, Zsolnai József. A jelenvoltak köszöntötték Mihály Ottót jubileumi kötetének, *Az emberi minőség esélyei* címmel közreadott tanulmánygyűjteménynek (kiadta az OKKER és az Iskolafejlesztési Alapítvány) megjelenése alkalmából.

Veszprémi tanárképzés

Dr. Sallai Éva új könyvét adta ki a Veszprémi Egyetem. Címe: *Tanulható-e a pedagógusmesterség?* A frappáns című kiadványt tankönyvként használják a veszprémi pedagógusjelöltek bizván abban, hogy a kérdésre (bizonyos határok között) igen a válasz.

Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskola Drámapedagógia Tanszék – OSKOLA-PROGRAM – A KÉPZŐK KÉPZÉSE

120 órás tanfolyamok gyakorló pedagógusoknak az ország több pontján:

1. Egészségnevelés drámajátékokkal, különböző korosztályoknál
2. Kommunikációs készségfejlesztés drámajátékokkal
3. Környezeti nevelés drámajátékokkal
4. Mozgókép- és médiaismeretek drámajátékokkal
5. Hagyományismeret és drámapedagógia
6. Irodalmi műelemzés drámajátékokkal az általános iskolában
7. Irodalmi műelemzés drámajátékokkal a középiskolában
8. Színjátékos és bábos ismeretek drámajátékokkal
9. Zenei nevelés drámajátékokkal
10. Idegen nyelv oktatása drámajátékokkal
11. Kreatív tánc- és mozgásművészet drámajátékokkal
12. Néptánc, népi játék, drámajáték
13. Vizuális nevelés és drámapedagógia
14. Drámapedagógia a középiskolában (ELTE)
15. A dráma- és színházművészet keresztény szimbólumainak megközelítése
16. Gyermekszínházi rendezői ismeretek

Az oktatott tárgyak neve

Első félév   Második félév   Összesen

A főtémára vonatkozó pszichológiai alapismeretek és pedagógiai módszertan

6+6 aláírás   12

A főtéma hazai előtörténete, szakemberei, intézményei, szakirodalma

6+0 aláírás   6

A főtéma nemzetközi információi (mint fent)

6+0 aláírás   6

Alapozó gyakorlatok

0+22 aláírás   22

Alkalmazott drámajátékok

8+14 aláírás   22

Műelemző és feldolgozó technikák

0+10 aláírás   10

Tanítási drámaórák a főtémához kapcsolatosan

8+14   22

Foglalkozástervezési és -vezetési gyakorlat

0+20 gyak. jegy   20

ZÁRÓVIZSGA

Összes órák száma   68   52   120

A hallgatók a tanfolyam végén tanúsítványt kapnak „Kiválóan megfelelt”, „Megfelelt”, illetve „Nem felelt meg” minősítéssel. Sikeres vizsga után a résztvevők újabb képzésre jelentkezhetnek más főtémában, illetve az előző tanfolyami témákból tetszés szerint maximálisan hármat választva, a témák mindegyikével 40–40 órás időtartammal foglalkozva, újabb 120 órában tervezhetik meg saját továbbtanulásukat. A témák feldolgozását drámatechnikák alkalmazása segíti. Az egyes témaköröket konkrét szituációban helyezve vizsgáljuk, illetve a szerephelyzetekben megélt tapasztalatokat elemezzük. A szerephelyzetek az egyes témakörök vizsgálatához szükséges rálátást biztosítják, ugyanakkor megélt tapasztalatokat nyújtanak a résztvevők számára. A drámapedagógiai eszközök azt segítik, hogy a résztvevők az egyes helyzeteket, problémákat bizonyos szerepek nyújtotta távolságból vizsgálhassák. A pszichológiából ismert megközelítésmódokkal szemben tehát nem a csoporttagok személyiségének terápiás típusú elemzése és formálása a cél, hanem a főtéma intenzív tanulmányozása. A munkához nem szükséges drámapedagógiai vagy színjátékos előképzettség.

Csepeli Tavasz

A magyarországi ÁMK-k szakemberei – a 15 éves csepeli intézményt köszöntve – a főváros XXI. kerületében tartottak országos tanácskozást, vezető minisztériumi szakemberek adtak tájékoztatást az ágazati minisztériumok törekvéseiről, az intézményi autonómiára vonatkozó elképzeléseikről. Az ÁMK pedagógia-művelődési programjaik elkészítésének tapasztalatairól adtak számot.

Tankönyvkiadó

A Tankönyvkiadó NAT-konform tantervei csomagjának fontos eleme volt a Művészetek műveltségi területre kidolgozott eredeti program. A tantervszervezők most módszertani kézikönyvet adtak közre. A szerzők a modern művészetpedagógia jelesei: Szabó Helga, Merényi György, Palotai János, Széll Rita, Ligeti Mária, Rudolfné Galamb Éva, Szentirmai László.

Nevelésetika

Jürgen Oelkers fenti című, a nemzetközi szakmában visszhangot kiváltott könyvét a Vince Kiadó adta ki. A könyv a posztmodern nézőpontjából veszi számba a pedagógia alapvető dilemmáit.

Drámapedagógia

Szauder Erik, a drámapedagógusok fiatal nemzedékének egyik vezéralakja publikált a kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola Tudomány című sorozatában új munkát *Egy lehetséges dráma-modell* címen.

Weöres Sándor találkozó

A gyermekszínházszók nagy érdeklődés kísérte országos mustrájára ezúttal is Tatabányán a Jászai Mari Színház színpadán került sor. A 600 fesztiválra jutó gyermek a „jéghegy csúcsa”. A fesztivált megelőző vetélkedő-sorozat több ezer gyereket, több száz csoportot mozgatott meg. Rendező: a Magyar Drámapedagógiai Társaság.

Bálványos

A Budapesti Tanítóképző Főiskola meghatározó egyénisége, Bálványos Huba, a vizuális nevelés korszerű elméleteinek szintézisére törekvő kutatója. *Esztétikai-művészeti ismertek – esztétikai-művészeti nevelés* című kötetét a Balassi Kiadó adta

ki. Ez Vizuális kultúra sorozatának immár II. darabja.

Találkozó Veszprémben

Az Egyetem, a Pedagógiai Intézet, a Veszprém megyei Neveléstörténeti Társaság, a Magyar Pedagógiai Társaság és a Nemzetközi Makarenko Bizottság a rendezője annak a konferenciának, ahol a Gorkij-telep egykori vezetőjének hagyatékáról esik szó. A konferencia résztvevői üdvözölték Petrikás Árpád professzor kezdeményezését: *Hogyan olvassunk Makarenkot?* címmel füzet sorozat kiadására, tekintve, hogy a legfiatalabb pedagógusnemzedékek immár csak jól-rosszul összetakolt előítéletekből ismerik a nagyhatású, a század legnagyobb humanistái közt számon tartott pedagógust.

Közösségről a NAP Klubban

A józsefvárosi proletárgyerekek számára működött klubot a NAP Alapítvány. A roszhírű fővárosi belső kerület társadalmi problémáira a „közösségfejlesztés” (Community development) eszközrendszerével próbálnak választ adni. Ezúttal értelmiségi szakemberek nyitottak be a klub ajtaján. A közösség új és hagyományos értelmezéseiről cseréltek eszmét. Megszólaltak a Magyarországi Makarenko Munkabizottság prominens személyiségei, s szóhoz jutottak a Magyarországon a közművelődési szakmából kinőtt „közösségfejlesztők”. Részt vett a beszélgetésen Pataki Ferenc, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke is.

Gyermekekért-díjasok

Az Úttörőszövetség által adományozott, mindmáig a gyermekek körében végzett tevékenység legmagasabb szintű elismerését 1999-ben a Tüzoltó utcai gyermekklinika, Vásárhelyi László néptánc-koreográfus, Varga János víziúttörő-vezető és dr. Bíró Endre, a gyermekügyek jogásza nyerte el. Az immár húsz éve adományozott díj birtokosai

K O M A

k ö z o k t a t á s i m o d e r n i z á c i ó s k ö z a l a p í t v á n y

Alapítása:

A Közalapítványt a Magyar Köztársaság Kormánya hozta létre 1995-ben, az alapító nevében a művelődési és közoktatási miniszter jár el.

A Közalapítvány célja:

- Tantervek, tanítási programok (beleértve a nemzeti és etnikai iskolák, a speciális nevelést igénylők tanterveit és programjait) fejlesztésének és terjesztésének támogatása;
- az országos vizsgák (érettségi vizsga, alapvizsga) intézményi szintjének támogatása;
- a közoktatás információs rendszere kialakításának és tájékoztatás fejlesztésének támogatása iskolai és iskolarendszeri szinten;
- a közoktatás fejlesztését szolgáló neveléstudományi kutatások támogatása;
- a közoktatásban jelentkező pedagógiai problémák vizsgálata, pedagógiai megoldások és eljárások kifejlesztése körében a pedagógiai innováció támogatása;
- az iskola és társadalmi környezete, az iskola és a fenntartó kapcsolatát javító, a diákság és a szülők demokratikus kultúráját erősítő projektek támogatása, elsősorban a diákönkormányzatok, a szülői civil szerveződések, a szülői munkaközösségek és az iskolaszék intézményének fejlesztése.

A kuratórium tagjai:

Dobos Krisztina elnök

Csapó Benő, Csirke Ernő, Farkas István, Gáldiné Varga Ilona, Hutai László, Kapor Károly, Kojanitz László, Kovács István Vilmos, Lőránd Ferenc, Mester Zsuzsa, Nyerges Tibor, Puskás Aurél, Sió László, Szalay Lucia, Szebedy Tas, Vekerdy Tamás

A felügyelő bizottság elnöke: Zsolnai László

A Közalapítvány által már meghirdetett pályázatok:

- KOMA III. – Művészetek
 KOMA IV. – Ember és Társadalom műveltségterület
 KOMA V. – Oktatásügyi szakértőknek szóló továbbképzés szervezése
 KOMA VI. – Iskolai mentálhigiéné
 KOMA VII. – Továbbképzés II.
 KOMA VIII. – Multimédia taneszköz, CD-rom, video, CD-video készítésére
 KOMA IX. – A kezdő szakasz
 KOMA XI. – Alternatív pedagógiai programok
 KOMA X. – A Közoktatási Modernizációs Közalapítvány és a Népjóléti Minisztérium közös pályázata hátrányos élet-helyzetű csoportok egészségmagatartásának javítására
 KOMA XII. – Idegen nyelvek oktatásának korszerűsítésére

KOMA XIII. – Kistérségek iskolai pedagógiai együttműködésének (társulásának) elősegítésére

KOMA XIV. – Nemzetközi kommunikáció – a pedagógusok és pedagógus szakmai szervezetek nemzetközi kommunikációjának fejlesztésére, különös tekintettel az Európai Unióra vonatkozó ismeretek bővítésére és terjesztésére

KOMA XV. – Óvodai nevelés az Óvodai Nevelés Alprogramja alapján álló óvodai innovációk megvalósítására, folytatására, feltételeinek megteremtésére

A Közalapítvány folyamatban lévő pályázata:

- KOMA XVI. – Kiemelkedő képességű gyerekek, fiatalok nevelése, oktatása
 KOMA XVII. – Közoktatási intézmények szakkönyvtámogatása
 KOMA XVIII. – Kollégiumi élet
 KOMA XIX. – Pedagógiai kutatások eredményeinek iskolai alkalmazása
 KOMA XX. – Komplex környezeti értékek helytörténeti, földrajzi háttérrel

A Közalapítvány szándéka a pályázati utógondozásra:

Ez azt jelenti, hogy a Közalapítvány kíváncsi arra, hogy mi lett a pályázati anyagok, kiutalt pénzek sorsa, hogyan valósultak meg a pályázók tervei. Ezért a KOMA

- konferenciákat
- publikációs lehetőségeket
- kiállításokat kíván szervezni a beérkezett pályamunkák felhasználásával.

A Közalapítvány titkársága:

A titkárság feladata, hogy gondoskodjon a Közalapítvány működéséről, a pályázatok meghirdetéséről és a hozzájuk kapcsolódó döntések előkészítéséről és végrehajtásáról.

A titkárság munkatársai:

Rados Péter titkárságvezető

Molnár Gergely, Kovácsné Wottava Erzsébet, Selleiné Kiss Melinda, Somkutiné Luka Erzsébet, Váliné Pintér Antónia

A titkárság működési rendje:

Hétfő–Csütörtök: 8–17 óra között

Pénteken: 8–14 óra között

A Közalapítvány címe:

1054 Budapest V., Báthory u. 10. VI/601.

Tel./Fax: 06/1/302-65-15, 06/1/302-65-22

e-mail: komalap@elender.hu, honlap: www.koma.hu

baráti találkozón cseréltek eszmét a gyermekek érdekében végezhető tevékenység új lehetőségeiről.

Défaufau

A hazai szakmában, elsősorban a felnőttoktatásban jelképpé válik a három német mássalhangzó (DVV), illetve e betűszó jele alatt, a budapesti Bródy Sándor utcában működő kislétszámú, de jelentős aktivitást kifejtő intézmény, a Der Deutschen Volkshochschul-Verbandes, a Német Népfőiskolai Szövetség nemzetközi együttműködési intézete. A Heribert Hinzen dr. vezette intézmény többek között fontos kiadványok közzétételével is segíti a hazai felnőttoktatási kultúra fejlődését. Csak néhány címet ízeletül a legújabb kötetekből: *Gelencsér Katalin: Művelődéstörténet, Lendvai L. Ferenc (szerk.): Demokrácia – Pluralizmus – Tolerancia, Wilhelm Filla és munkatársai: A felnőttképzés története Közép-Európában a felvilágosodástól a II. világháborúig, Heribert Hinzen–Koltai Dénes (szerk.): A felnőttoktatás jövője – a jövő felnőttoktatása, Walter Lerimann: Négyféle nevelési kultúra, Ekkehard Nuissi–Antje von Rein: Felnőttoktatási intézmények PR-tevékenysége, Jörg Knoll: Tanfolyam- és Szeminárium-módszertan.*

Óvodai programok

Az óvodák nevelési programjai elfogadásának finisében adott közre Villányi Györgyné összeállításában tanulmánykötetet Óvodai programkészítés címmel az OKKER.